

Zaujímavý rok 2016 s podnetnými jubileami

Pomerne včas si môžeme uvedomiť, že v roku 2016 majú okrúhle výročia narodenia alebo úmrtia (deliteľné piatimi) mnohé význačné osobnosti kultúrneho života: T. Brahe (1546–1601), F. Bacon (1561–1626), R. Descartes (1596–1650), F. M. Dostojevskij (1821–1881), G. Hegel (1770–1831), J.C. Maxwell (1831–1879), P. Teilhard de Chardin (1881–1955), G. Verdi (1813–1901), L. Pauling (1901–1994), T.A. Edison (1847–1931), ale aj náš básnik P.O. Hviezdoslav (1849–1921), matematik J. Hronec (1881–1959), český hudobný skladateľ A. Dvořák (1841–1904). Zvlášť si chceme pripomenúť, aj uvedením ich podobeniek a niektorých myšlienok, štyri významné osobnosti, ktoré zanechali podnetný odkaz i pre 21. storočie.

Gottfried Wilhelm LEIBNIZ (1.7.1646–14.11.1716) bol posledný polyhistor, nemecký učenec a organizátor vedeckého života. Zaoberal sa aj históriou, lingvistikou, geológiou, teológiou. Medzi rokmi 1673–1676 v matematike objavil diferenciálny a integrálny počet. Výsledky publikoval v dielach *Nová metóda o najväčších a najmenších veličinách* (1684), *O skrytej geometrii a analýze nedeliteľných a nekonečných veličín* (1686), zaviedol napr. symbol pre delenie \div ,

pre násobenie \cdot , pre diferenciál dx , pre integrál \int a celý rad ďalších. Zostavil mechanický stroj, ktorý nielen sčítaval a odčítaval, ale aj násobil i delil, stal sa uznávaným predchodcom počítačovej éry ľudstva. *Je nedôstojné pre nadaného človeka, aby ako otrok strácal hodiny života pri výpočtoch, ktoré určite bolo možné zveriť ľubovoľnej osobe, pokiaľ by pre to použila stroj.*

Rabindranáth THÁKUR (7.5.1861–7.8.1941), indický (bengálsky) básnik a filozof, hudobník a maliar, dramatik a mysliteľ i sociálny reformátor. Ľudské spoločenstvo chápal ako tajomstvo reálnych vzťahov vzájomnej spolupráce všetko objímajúcej lásky. Spoznal, že zmyslom človeka je neustále poznávanie toho, čo v skutočnosti je. Svojou umeleckou tvorbou oslávil harmóniu ľudských zápasov s prírodou i človeka samého so sebou, ponúkol radosť z dosiahnutia nekonečného vo vnútri konečného. Za citlivú básnickú tvorbu, prehlbujúcu humanizmus a povznesenie ľudstva získal Nobelovu cenu za literatúru (1913).

Nikdy nezískame pravdivý pohľad na človeka, pokiaľ ho nebudeme milovať...

Jaroslav SEIFERT (23.9.1901–10.1.1986) bol úspešným českým básnikom citu, porozumenia a fantázie. *Věřím, že hledat krásna slova je lepší než zabíjet a vraždit.* Jemnou poéziou vychválil život v jeho prekvapujúcich formách.

Překvapivá metafora je víc než zlatý prsten na ruce. Za poéziu, so sviežou zmyslovosťou a mimoriadnou vynaliezavosťou, ktorá dáva obohacujúci obraz ľudskej neprekonateľnosti a mnohotvárnosti získal (1984) Nobelovu cenu za literatúru. *Život už mě dávno naučil, že hudba a poezie jsou na světě to nejkrásnější, co nám život může dát. Kromě lásky ovšem.* Mnoho jeho básní vyšlo samizdatom v zahraničí a bolo preložených do cudzích jazykov.

Celoživotné básnické dielo Jaroslava Seiferta je dôkazom, že počúval svoj vnútorný hlas ako prejav poetického princípu, ktorý je s nami skoro vždy a všade. *Víc než být – je milovat.*

André MALRAUX (3.11.1901–23.11.1976), dobrodružný francúzsky prozaik, esejista, románopisec i politik, teoretik umenia aj minister kultúry (1958–1969). *Za Ľudský údel* (1933) dostal Goncourtovu cenu. Zúčastnil sa revolučného hnutia v Číne, bol v španielskej občianskej vojne, zápasil v protifašistickom odboji. Písal o umení a kultúre, ktoré môžu prekonať hranice osudu, histórie i smrti. Napriek tragike ľudských osudov ponúkal snahu o cieľavedomé formovanie každého života. *Kultúra je súhrn všetkých foriem umenia, lásky a myšlienok,*

ktoré po celé stáročia umožnili človeku byť menej zotročený... Kultúra je to, čo urobilo, že človek je niečím iným ako náhodný jav v prírode.

Spomíname aj preto, aby sme z minulosti spoznali smer do budúcnosti.

(dmj)